

deep dive

Uitgave	Categorie	Onderwerp
9	Speeltechniek	Pentatonische improvisatie

“**Deep Dive**” is een periodiek verschijnend e-paper, dat naast de **GuitarJan.com** nieuwsbrief, wordt verstuurd aan geïnteresseerden. “**Deep Dive**” behandelt een specifiek muziektheoretisch onderdeel, dat kan variëren van een akkoorden clinic tot het behandelen van toonladder rariteiten of een gedetailleerde uitleg van een bepaalde solo, of een complex slagritme.

We gaan er voor de “**Deep Dive**” serie van uit dat je een redelijke muziektheoretische kennis hebt, waarbij onze website **GuitarJan.com** je natuurlijk alle studiemogelijkheden biedt.

Pentatonische improvisatie

In deze “**Deep Dive**” editie over speeltechniek kijken we naar een aantal manieren waarop je zou kunnen improviseren, omdat vele gitaristen wat vastgeroest zitten in de standaard *boxshapes* (*C.A.G.E.D.* etc.), waardoor de muziek soms wel heel erg klinkt als “waar heb ik dat meer gehoord?”. Voor improvisatietechnieken is het belangrijk dat je een behoorlijke muziektheoretische ondergrond hebt, voldoende gehoortraining, en een behoorlijk goed spiergeheugen, opgebouwd uit verschillende muziekoefeningen die je in je muzikale leven hebt gedaan. Als je echt serieus met improvisaties bezig wilt zijn, of je wilt je improvisatievaardigheden naar een hoger niveau tillen, dan moet je een soort oefenplan hanteren, om die doelen te bereiken. Veel gitaarleraren kiezen voor een soort viertrapsraket:

- **Speeltechniek**, die eruit bestaat spiergeheugen in je vingers op te bouwen, en het blindelings kunnen spelen van toonladders, arpeggio's, triades en *double stops*. Spiergeheugen is cruciaal als je (zeer) snel wilt spelen, het continu herhalen van techniekoefeningen geeft je uiteindelijk de mogelijkheid om toonladder sequensen of arpeggio's blindelings te spelen, zodat je direct kunt nadenken over welke akkoorden of in welke toonladder dat je soleert, terwijl je ook nog eens kunt luisteren naar wat de rest van de musici in de band spelen. Welke technische vaardigheden je jezelf eigen wilt maken is natuurlijk afhankelijk van de muzieksoort die je speelt.
- **Gehoortraining** is een belangrijke tweede component. Luister naar gitaarsolo's van anderen, en schrijf op, of transcribeer, wat de anderen precies spelen. Gebruik programma's als “GuitarPro” om jezelf voldoende speelruimte in het noteren van solo's te geven. Belangrijk natuurlijk: je moet noten kunnen lezen, en/of tabulatuur begrijpen.
- **Muziektheorie** is de derde belangrijke leerfactor. Gebruik een kwart van je studietijd om muziektheorie te bestuderen, te onderzoeken en nadenken hoe je de theorie praktisch toepasbaar zou kunnen maken. Zoek anders een goede gitaarleraar, die je met behulp van een beperkt aantal lessen aan de noodzakelijke basistheorie kan helpen. En helaas, niet iedere gitaarleraar is hier heel slim in: lukt het niet met de ene leraar, zoek een andere.
- **Pas als vierde** komt het improviseren waarbij we sterk aanraden, om je gitaarspel op te nemen en terug te luisteren. Zelf evaluatie is je beste leermeester. Probeer met zoveel mogelijk verschillende gitaristen *jam*-sessies op te zetten, en zoek gitaristen die een andere stijl spelen, dan je zelf doet. Zelf technisch

bijzonder vaardig zijn is leuk, maar nog veel belangrijker is het om met andere musici in een band samen te spelen. Ook hiervoor is veel oefen- en studietijd benodigd.

Om je op weg te helpen geven we wat oefenvoorbeelden die ieder een verschillende benadering hebben van de gebruikelijke *C.A.G.E.D.* (pentatonische) *box shapes*.

Example 1 shows a melodic line in treble clef with a 4/4 time signature. The melody is marked *mf* and consists of two phrases. The first phrase starts on the 8th fret and moves up chromatically. The second phrase starts on the 10th fret and moves down chromatically. Below the staff are three guitar strings: T (Treble), A (Acoustic), and B (Bass). The fretboard diagrams show the following fret numbers for each string:

- T: 8-10, 8-10 12
- A: 5-7, 5-7-9
- B: 3-5, 3-5-7-10 12, 10 12 14

Voorbeeld 1 noemen we de zogeheten twee snaren grondtoon methode (*two-string root method*), en dat moet je op weg helpen om pentatonisch anders dan gebruikelijk te soleren. De vijf noten die in een pentatonische toonladder zitten, kunnen gemakkelijk over een patroon van slechts twee snaren worden gespeeld. De truc is om te starten op de grondtoon (*root note*) van de toonladder (of het akkoord). Overal op de gitaarhals waar je een grondtoon vindt, probeer een afwijkende muzikale frase te creëren. Deze solo methodiek werkt prima als je chromatische noten achter elkaar speelt. Voorbeeld is een voorbeeld van een A mineur pentatonische toonladder in drie verschillende posities, maar je kunt deze methode in willekeurig welke andere toonladder gebruiken, als je maar op de juiste grondtoon begint.

Example 2 shows a melodic line in treble clef with a 4/4 time signature. The melody is marked *mf* and consists of two phrases. The first phrase starts on the 3rd fret and moves up chromatically. The second phrase starts on the 10th fret and moves down chromatically. Below the staff are three guitar strings: T (Treble), A (Acoustic), and B (Bass). The fretboard diagrams show the following fret numbers for each string:

- T: 8-10 10, 10-8, 10-8
- A: 3-5-7, 5-7-7, 5-7-9, 9-7-5-5, 7-5, 7-5-3
- B: 3-5, 3-5-7

Voorbeeld 2 is een mineur pentatonisch patroon, waarin drie van de vijf *C.A.G.E.D.* *box shapes* samenkomen in een patroon van bijna drie octaven. Dit patroon leent zichzelf prima voor een improvisatie zichzelf die in intensiteit opbouwt, omdat het uit met elkaar verbonden *box shapes* bestaat, en daardoor hoef je niet meer in deze *box shapes* te denken. Daardoor kun je vrij stijgend en dalend over de gitaarhals soleren. Als je het *root pattern* (grondtoon patroon) van de lage E en de A-snaar snapt, dan kun je in feite met twee patronen al over de gehele gitaarhals bewegen. Voorbeeld 2 is overigens ook in A mineur.

Beide voorbeelden 1 en 2 zijn ook prima bruikbaar voor de majeur pentatonische toonladders, terwijl voorbeeld 3 laat zien hoe, in C majeur, zowel het tweesnarige patroon, alsook het overbruggende gedeelte van de toonladder, gebruikt kunnen worden. Als je dit lardeert met wat *slides*, *hammer-ons*, *pull-offs*, *bends* en dergelijke, dan klinkt dit patroon fantastisch.

Net zoals bij het gebruiken van de mineur pentatonische toonladder het geval is, kun je nu ook eenvoudig chromatische noten aan je solo toevoegen. Alle drie de voorbeelden gecombineerd geven je een handig overzicht over de manier waarop je gitaarhals qua noten in elkaar steekt, en levert je ongetwijfeld inspiratie op om zelf eens te experimenteren.